

de Volkskrant

Het onverschillige neoliberalisme van de VVD

Thomas von der Dunk, 02-05-2010 14:00

Om een paar stuivers goedkoper uit te zijn wil de VVD mens en maatschappij op een letterlijk gewetenloze manier uitleveren aan de markt

Steeds duidelijker wordt, waarom het bij de komende verkiezingen draait: in wat voor soort samenleving willen wij leven? Of liever: willen wij überhaupt nog in een bepaalde vorm van samenleving leven, of krijgt het grenzeloze egoïsme definitief vrij baan. Als vanouds staan PvdA en VVD weer tegenover elkaar, en verdwijnen de morele thema's van de andere partijen - de 'fatsoensnormen' van het CDA, de 'islamisering' van de PVV, de 'bestuurscultuur' van D66 - als secundaire naar de achtergrond. De ware keuze is straks tussen een partij, die inmiddels tenminste iets van de crisis heeft geleerd, en een partij die nog helemaal niets van de crisis heeft geleerd.

Tegenstelling

Twee kwesties zetten deze weken de werkelijke morele tegenstelling van deze tijd op scherp - de sociaal-economische: gaan wij door met graaien en ontwrichten of durven wij dat eindelijk een halt toe te roepen. Ik doel uiteraard op de postbezorgers en de schoonmakers, als slachtoffers van de flexibilisering die ons decennia lang als heilzaam voorgeschreven is. Meer dan een maand staken hadden de schoonmakers nodig om een schamele loonsverhoging van een paar dubbeltjes per uur af te dwingen - vaak bij werkgevers en opdrachtgevers waar alleen al uit de bonus van één baas de totale jaarlijkse som van deze loonsverhoging voor alle schoonmakers van Nederland moeiteloos te betalen valt.

Verwording

De totale verwording van dit bonussysteem wordt nu nergens beter gedemonstreerd dan in Engeland, waar enkele topmanagers zich tegen verhoging van de sociale zekerheidspremies keren, omdat dit de winst onder druk zou zetten. Een hunner was de voorzitter van het warenhuis Marks & Spencers. De premieverhoging zou zijn bedrijf 10 miljoen pond kosten. Datzelfde bedrijf huurde dit jaar de Nederlandse topgraaier Marc Bolland in met een welkomstpremie van 15 miljoen.

Commentaar overbodig.

Toch zijn er ook bij ons nog partijen die onder het mom van de vrije markt vinden dat dit er bijhoort. Nee, we noemen nu nog geen namen, die kunt u zelf wel verzinnen. De oplossing van het raadsel komt op het eind.

Voor structurele maatregelen om aan deze wantoestanden een einde te maken, schrikken zulke partijen althans terug. Zoals dat ook voor inperking van de miljonairsvillasubsidie geldt: dat we door de zegenrijke werking van de markt ook in Nederland steeds meer werkende armen hebben, is

jammer, maar voor de bestaanszekerheid van de Rijkman Groeninks staan wij uiteraard pal. De anderen moeten gewoon maar wat harder werken.

Topbankrover

Zoals de geflopte ABN-AMRO-topman recent zei: 26 miljoen Euro op je bankrekening, ik kan het iedereen aanraden.

De belangen van de Rijkman Groeninks zijn bij deze partij zonder twijfel in veilige handen.

Net zoals Goldman Sachs-topbankrover Lloyd Blankfein zag hij zijn bezigheden vast als het werk van God. En net zomin als de paus schijnt hij onder ogen te willen zien, hoezeer hijzelf als plaatsvervanger Gods volkomen heeft gefaald. De tweede kwestie is die van de post. TNT-topman Peter Bakker - salaris ver boven het miljoen, van de leuke extra's nog afgezien - wil nu helemaal van zijn tegen minimumloon betaalde postbodes af. Dat minimum is namelijk volgens de marktcriteria heel royaal: de concurrenten Sandd en Selektmail betalen op basis van stukloon, zodat ze geen premies hoeven af te dragen en bij ziekte niet door hoeven te betalen. Argument: daarvoor is geen geld. Nee, dat gaat inderdaad al aan de eigen Bakkers op.

Nu heeft de Tweede Kamer eindelijk - eindelijk - beide bedrijven verplicht hun postbodes in vaste dienst te nemen, zodat ze niet langer meer wegwerppakketten zijn. Heel de Kamer? Nee: één politieke partij was 'dapper' tegen. Hun woordvoerder schreef zelfs een stuk in de *NRC*. Een paar citaten: 'Weg is het perspectief voor de consument van een marketingactie met Kerst van vijftien kerstkaarten inclusief postzegel voor een tientje bij Albert Heijn. Concurrentie is nog steeds goed voor innovatie'. Even verderop: 'de andere fracties vinden de arbeidsvoorwaarden belangrijker dan concurrentie'.

Hier komt de aap uit de mouw: concurrentie over de rug van de werknemer. En de aap komt nog verder uit de mouw in de voorlaatste zin: 'De consument en de belastingbetaler hebben het nakijken'. Was getekend: Ton Elias, VVD.

Schaamteloos

Lees, hoe schaamteloos hier de kern van de neoliberale morele verwording wordt geformuleerd: de reductie van de burger tot belastingbetaler en consument. De schraapzucht van de Telegraaf-lezer is het enige wat telt. Dat u vijf cent minder betaalt vindt de VVD belangrijker dan de belangen van de werknemers, van het bedrijf als institutie en van de samenleving als geheel. Om een paar stuivers goedkoper uit te zijn wil deze partij mens en maatschappij op een letterlijk gewetenloze manier uitleveren aan de markt.

Normaal mens

Zoals oud-D66-senator Jan Vis, een fatsoenlijke liberaal die wél aan de goede kant van de morele streep staat, in *de Volkskrant* van 24 april, n.a.v. de schoonmakerskwestie zei: 'Die mensen vragen één of twee dubbeltjes extra per uur van werkgevers die zelf met een bonus van hier tot ginder naarhuis gaan. Hoe kan het dat we onze stations op onbeschrijflijke wijze laten vervuilen? Ik vind het vreselijk zoals de onderklasse in ons kapitalistische stelsel mishandeld wordt. Dat het gebeurt wijst niet op zenuwachtigheid, maar op onverschilligheid'. De verklaring: die werkgevers komen nooit op een station en zien in hun *gated community* ook nooit meer een normaal mens. De VVD wordt regelmatig inzake de multiculti-problematiek geprezen vanwege de helderheid van haar programma. Wat haar sociaal-economische betreft: inderdaad, helder is het. De belangen van de Rijkman Groeninks zijn bij deze partij zonder twijfel in veilige handen.